

499

Martini – és egy kevés Trakl

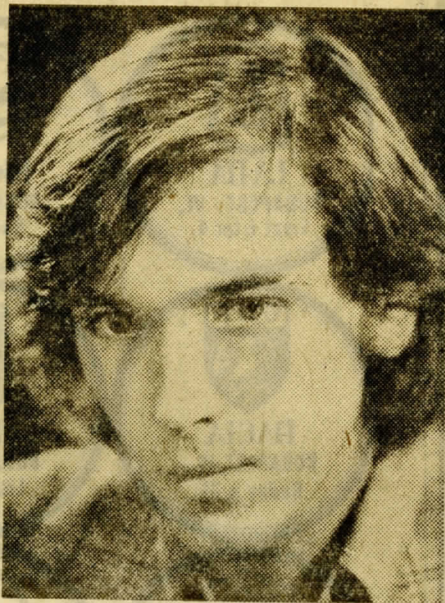
Gálffi László „motorikus örült” a Kukkukészekben. Nem szimpla motorikus — álmodozó motorikus. Lehet, hogy a pszichiátria nem ismer ilyen körmeghatározást — ő akkor is az. S ha mégis ismer — az ő. Folyton „kinéz önmagából”. És mindig lát valamit, amit senki más. Lábrakelt, kamasz madárijesztő, szakadatlanul téblábol, miközben félrebillent nyakkal les kártyalapjaiba. Megfejtethetlen, néma szavakat — talán üzeneteket — küldözget a nézők felé. Félelmetes, vigyorgó kis Pinokkió. Karjaival kaszál, keze röpködése furcsán összehangolatlan törzse, lába mozdulataival. Borzasztóan kellhet koncentrálnia, hogy ilyen dekoncentrált legyen.

— Szeretem a „bolond” szerepeket, mert nincs bejáratott kódrendszerük. Magam szabhatom meg bolondságom mértékét és formáját. Így hát szabadon teremthetek egy magam-álmodta, szuverén világot. Egyszerűen csak elkezdek játszani — ahogy a gyerekek —, és közben mindig kitalálok valamit, akárcsak a gyerekek. Így kerestem meg Martini gesztusrendszerét is. Ösztönös ember vagyok és szeretek improvizálni.

— Martini alakja nem lehet csupán improvizatív játék eredménye. Őt épp oly gondosan kitalált, felépített figurának érzem, mint a többi tébolyultat.

— Hát persze. Hisz két hónapig dolgoztunk a darabon. Kapás Dezső még az elmegyógyintézetbe is elvitt minket. Nem azért, hogy jellegzetes mozdulatokat lessünk el. Ilyenek nem is léteznek, hiszen az emberek különböznek egymástól. A betegek épp úgy, mint az egészségesek. Inkább az volt a látogatás célja, hogy megérezzünk valamit az atmoszférából. Megdöbbenett, hogy csaknem minden kezeltet szimpatikusnak találtam, s mégis, valamennyiükben volt valami megfoghatatlanul félelmetes. Martini is örökké vigyorog, mégis amikor a második felvonásban kiterjesztett karokkal végigszáguld a színpadon, egy bombázó érzetét kell keltenie. Egy szörnyű, életveszélyes szerkezetét. Nem tudom, sikerült-e, de a vész előszelét kell a színpadra hoznia.

— Martini egy ritka beteg típushoz — a vizionálók közé — tartozik. Mit lát Gálffi László, amikor Martini egy látomásra mered?

— Vizuális típus vagyok. Kitaláltam magamnak — és Martininak — egy furcsa, színes rajzfilm-világot. Ennek a képzeletbeli Disneylandnek a groteszk kis lényei töltik be Martini fantáziáját.

— A vizionálás mellett végig magában beszél. Milyen szavakat mormol?

— Trakl-verseket. Ő az én egyik örültem, így hát gyakran az ő szavai kavarognak bennem. A Kinyilatkoztatás és pusztulás vagy a Gyerekkor sorai. A harmadik felvonásban, amikor a fojtogatás után elviszik McMurphyt — nem tudom miért —, mindig ezek a szavak jutnak eszembe: „Egy kék pillanat már csak a lélek. Félénk vad bukkan elő a fák közül és távol alusznak a régi harangok és a sötét tanyák.” Nem biztos, hogy ő épp ezeket motyogja. De hát nekem három felvonáson keresztül örülnem kell lennem, és ebben csak a saját „dilim” segíthet.

Bors Edit

PM 21

1977. VI. 22